

**АВГУСТИН ВОЛОШИН
ПРО СУСПІЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ
ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ
(на матеріалі публікацій автора в пресі)**

Августин Волошин залишив вагомий слід у журналістській діяльності. Тому значну частину дослідницької уваги волошинознавці повинні звернути саме на участь цього відомого закарпатського діяча кінця XIX — першої половини XX ст. у пресі. Підтвердженням сказаному є численні його праці, що побачили світ як у газетах і журналах краю, так і в закордонних часописах. Деякі аспекти цієї теми відображені в працях П.Чучки, Т.Беднаржової, О.Мишанича, А.Штефана та ін. Однак участь Волошина в журналістиці є настільки активною й плідною, що потребує подальшого дослідження.

Особливо слід наголосити, що Волошин порушував у пресі надзвичайно широке коло питань: від проблем освіти, культури, історії, релігії, духовності, друкарської й журналістської справи до проблем державотворення, партійності, міжнародних відносин і міжнародної політики. Актуальність тем, які автор пропонував на розгляд читачу, глибина розкриття цих тем вказують на те, що Волошин був добре сродованою, поінформованою людиною. Він серйозно вникав у суть головних процесів із життя краю та світу. На підставі написаного журналістом можна судити про його неабияку загальну й фахову підготовку. Сказане спробуємо проілюструвати на прикладі публікацій, які стосуються теми патріотичного виховання молоді та її ролі в суспільстві.

У ряді праць Волошин наголошував, що молодь є тією рушійною силою, без якої годі й уявити майбутнє процвітання країни. Він особливо підкреслював, що краще життя можна забезпечити лише за активної життєвої позиції юнаків і дівчат. При цьому Волошин, відстоюючи у своїй діяльності інтереси рідного краю, його корінного населення, глибоко був

переконаний, що забезпечити процвітання своїй землі можуть лише істинні патріоти.

У "Пчілці" 1926-го, а потім 1928-го року Волошин помістив невеликий роздум під назвою "Любим наш край". Зворушливо, тепло звучать його рядки, спрямовані закликком перш за все до молодого покоління читачів:

"Прекрасна ти, свята наша Верховино!

Високі верхи Карпат, урожайні їх долини, бистрі потоки и тиха, глибока, широка Тиса, багато зароснуті полонини и прикриті садами и винницями низші холми. — Красна ви и милі нам...

Любим наш край, святу нашу Верховину!" [1].

У редакційному зверненні до читачів у "Пчолці" Волошин також зазначав: "Природа дуже красна и богата. Она виховує и питає" [2]. Тому, на думку автора, потрібно якомога краще пізнавати природу. І робити це необхідно з раннього дитинства.

Таким чином, Волошин закликав на красі й багатстві рідного краю виховувати підростаюче покоління, формувати в його душах високі естетичні прагнення. Їх журналіст підтверджував особистим життям. Недаремно в одній із публікацій часопису "Учитель" зазначалося, що хоч Волошин "живе в городі, а зато не забуває за солом'яні стріхи, за поточок, де он проживав молоді літа" [3].

Але сама по собі любов до малої й великої Батьківщини не виникне лише з однієї чистішої волі чи бажання. Таку любов потрібно засівати в душах із раннього дитинства. Тому автор приділяє свою журналістську увагу питанню нагальної потреби повсякденного виховання підростаючого покоління. В одному з номерів газети "Свобода", яку очолював Волошин, у публікації без підпису зазначалося: "...коли людина позбавлена патріотичних почувань та сильної волі, то її можна вже тоді легко потягти при помочи матеріальних середників куди тільки захочеться" [4].

Виступаючи на з'їзді руської молоді, Волошин особливо робив наголос на тому, що антинародні сили намагалися "вирвати" з молодих душ чи не найголовніше — свята віру, без якої немає ні громадянських чеснот, ні людських ідеалів [5]. Щоб не допускати подібного, потрібно активно заохочувати

молодь до громадсько-політичної праці. Особливо корисним є залучення юнаків і дівчат до роботи в окружні й сільські організації. Підростаюче покоління потрібно готувати до суспільної діяльності, аби воно проймалося розумінням важливості й суті загальнонаціональної справи, могло чітко орієнтуватися в тих непростих загальносуспільних процесах, що відбуваються повсякдень. Саме такий гарт дозволяє молоді займати правильну життєву позицію й, наприклад, відвідуванням Божої служби в церкві, згуртуванням під синьожовтими прапорами гідно відповідати на агітайні провокації більшовиків [5]. На таку молодь і потрібно робити ставку в національних змаганнях. Саме ідейно загартованому молодому поколінню Волошин відводив вирішальну роль у розбудові української державності. Він вважав, що потрібно активніше замішувати старших політиків на місцях і до фізичної та духовної праці на благо свого народу в першу чергу залучати молодих людей. У статті "Наша задача" автор писав, що дорослих важко "зреформувати" для участі в новій справі, а тому піднесення всіх сфер народного життя потрібно здійснювати через виховання дітей, реорганізацію шкільної системи [6].

Як педагог із багаторічним стажем Волошин особливий акцент робив саме на розвитку системи освіти. Цій темі присвячено ряд наукових і публіцистичних статей у пресі. Однією з найпомітніших його праць є публікація в "Підкарпатській Русі" під назвою "Бесіда на анкеті о шкільній реформі дня 11 апріля 1929 року в Празі". Піднімаючи ряд важливих питань освітянської галузі, Волошин укотре наголошує, що у справі виховання підростаючого покоління школа має "викликати моральний і народний дух" [7]. Що це означає, певною мірою автор розшифровує в праці "Славянизм і наш народний культурний напрям". Зокрема Волошин говорить про те, що школа повинна довести дитину "до розуміння свого народнього генія, своєї рідної, так багатой, так гнучкої, формами так розвиненої мови, її літератури, своєї історії і своїх звичаїв" [8].

Для більш успішної праці в цьому напрямі потрібно залучати громадські й дитячі організації, дбати за педагогічні

кадри, добре продумати систему навчально-виховного процесу, приділяючи увагу й самостійній праці учня. Особливо вагоме слово у справі патріотичного виховання разом із батьками повинні робити вчителі. На думку Волошина, вони є тією силою, яка повинна вести за собою "молодшу генерацію". В цілому дитина повинна розвиватися гармонічно, тобто однаковою мірою важливий як духовний, так і фізичний розвиток. Тому у своїх працях Волошин закликав вступати в християнські гімнастичні товариства популярного тоді сокальського руху, активно займатися спортом, тобто повнокровно приділяти час "тілесному" вихованню. Саме духовно й фізично загартована молодь, за Волошином, здатна забезпечити державі майбутнє, поповнити ряди справжніх патріотів.

Дбаючи за всебічний розвиток підростаючого покоління, Волошин приділяв увагу розвитку дитячої та молодіжної преси. Підтвердженням сказаному є праця журналіста в журналі "Пчілка", який виходив у 20-30-их роках ХХ ст. Цей часопис призначався насамперед для дітей і молоді й намагався виховувати читачів у патріотичному дусі, залучати їх до активного суспільного життя, прищеплювати потяг до знань. У статті "На порозі 8-го рочника "Пчолки" Волошин-редактор зазначав: "Наш народ доб'єся до добробуту, если молодь виросте в народній свідомості і живій культурній праці, если полюбить добру книжку і добру новинку і так понесе плоди знаня і кращого життя по під кожду руську стріху" [9].

Тому Волошин докладав зусиль, аби молодь долучалася до читання часописів, літератури. У тій же "Пчілці" систематично вміщувалися матеріали, які наголошували на великому суспільному значенні книжки, газети. Журнал вміщував конкурси на краєці публікації, щоб у такий спосіб збагатитися новими дописувачами. Насамперед із числа молоді.

Аналіз приведених, а також інших праць Волошина дає підстави твердити, що він протягом усього свого життя неослабну увагу приділяв патріотичному вихованню молоді як майбутньому держави, дбав за гармонічний розвиток підростаючого покоління. Публікації журналіста, що стосуються молоді, особливо актуальні тепер, коли Україна знаходиться на

перехідному етапі свого розвитку й у нашому суспільстві лише формуються сучасні концепції патріотичного виховання молоді.

Зважаючи на ті молодіжні проблеми, які сьогодні виникають через недостатню увагу з боку держави до підростаючого покоління, потрібно більше покладатися на історичний досвід у пошуках розв'язання наріжних питань. Праці Волошина можуть слугувати в цій справі добрим прикладом для наслідування.

1. Волошин А. Любим наш край // Пчолка. — 1928. — Ч.1. — Вересень. — С.9.
2. Волошин А. Од редакції // Пчолка. — 1924. — Ч.1. — Січень.
3. Агій Ф. Стиль // Учитель. — 1925. — Ч.3-4. — 30 квітня. — С.69.
4. Творім патріотичну молодь // Свобода. — 1938. — Ч.19. — 17 травня. — С.1.
5. Промова посла А.Волошина дни 7.VII.1929 на з'їзді руської молоді // Свобода. — 1929. — Ч.29. — 18 липня. — С.2.
6. Волошин А. Наша задача // Свобода. — 1925. — Ч.1. — 15 січня. — С.1.
7. Волошин А. Бесіда на анкеті о школьній реформі дня 11 апрілі 1929 року в Празі // Подкарпатська Русь. — 1929. — Ч.8-9. — Жовтень-листопад. — С.176.
8. Волошин А. Славянизм і наш народний культурний напрям // Наша школа. — 1936. — Ч.8. — Жовтень. — С.7.
9. Волошин А. На порозі 8-го роцника "Пчолки" // Пчолка. — 1929. — Ч.1. — Вересень. — С.2.